
[2025-108-RE](#)

Causa 2025-108-RE

(Torres Torres i Torres Ramos c/ Govern d'Andorra)

Número de registre 684-2025. Recurs d'empara

Aute del 19 de gener del 2026

BOPA núm. 6, del 28 de gener del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de desembre del 2025, per la representació processal dels Srs. Àngel Torres Torres i Adriana Torres Ramos, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 9 de desembre del 2025, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, i, contra la resta de resolucions recaigudes en el marc de la causa de referència sobre la desestimació de la demanda per responsabilitat patrimonial de l'Estat, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com la dels articles 6, 13 i 17 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que se li reconegui el dret a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte d'aquest recurs d'empara, tot acordant la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 10 de gener del 2023, el Sr. Àngel Torres Torres va formular una demanda en reclamació de quantitat i de resolució del contracte d'arrendament del seu habitatge contra la part arrendatària, ja que volia que la seva neta, la Sra. Adriana Torres Ramos, pogués gaudir de la possessió de l'habitatge de la seva propietat.

1.2. El 19 de juny del 2023, la Secció Civil 4 de la Batllia va dictar una sentència que estimava substancialment la demanda de l'arrendador, declarava el contracte de lloguer extingit, amb l'obligació de lliurar la possessió de la unitat immobiliària objecte d'arrendament, condemnava la part arrendatària a pagar al Sr. Àngel Torres Torres 500,00 € per mes, en concepte d'ocupació indeguda, així com les despeses de consum que resultessin impagades, ambdós conceptes des de l'extinció del contracte, l'1 de desembre del 2022, i, fins al retorn de la possessió, a acreditar en període d'execució de sentència, així com els interessos legals meritats per les esmentades quantitats i acordava la condemna en costes de la part arrendatària.

1.3. La representació processal de la part arrendatària va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència, i, el 10 de desembre del 2024, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que estimava aquest recurs i revocava íntegrament la sentència de la primera instància, imposant al Sr. Àngel Torres Torres les costes d'aquella instància.

1.4. El 10 de març del 2025, la representació processal dels Srs. Àngel Torres Torres i Adriana Torres Ramos va formular una demanda en reclamació de responsabilitat patrimonial de l'Estat, a causa del funcionament anormal de l'Administració de Justícia, en virtut de l'article 10 de la Llei qualificada de la Justícia, sol·licitant que es dictés una sentència condemnant l'Estat a indemnitzar als seus representats en els imports següents:

a) 12.324,02 € en concepte de dany avaluable econòmicament així com en concepte d'indemnització moral a favor del Sr. Angel Torres Torres;

b) 6.000,00 € en concepte de dany moral a favor de la Sra. Adriana Torres Ramos;

c) i, al pagament de les costes "*intrínseques i extrínseques*" (*sic*) que es produeixin, inclosos els honoraris d'advocat, de procurador i de pèrits eventuals de la seva part.

1.5. El 9 de desembre del 2025, el Ple del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que desestimava la demanda en responsabilitat patrimonial de l'Estat i imposava a la part demandant el pagament de les costes d'aquest procediment fins a un límit màxim de 1.000,00 € per a tots els conceptes.

1.6. El 23 de desembre del 2025, la representació processal dels Srs. Àngel Torres Torres i Adriana Torres Ramos va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 9 de desembre del 2025, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, i, contra la resta de resolucions recaigudes en el marc de la causa de referència sobre la desestimació de la demanda per responsabilitat patrimonial de l'Estat, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com la dels articles 6, 13 i 17 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- La part recurrent en empara fonamenta el seu recurs contra la sentència del Ple del Tribunal Superior de Justícia i contra la resta de resolucions judicials recaigudes en el marc de la demanda de responsabilitat patrimonial.

- Exposa que la sentència de la Sala Civil del 10 de desembre del 2024, que va revocar la sentència d'instància i que no va donar lloc a la resolució del contracte d'arrendament d'habitatge, ni al desnonament, havia estat redactada de forma totalment temerària i d'una forma greument i inexcusablement negligent per part dels magistrats de la Sala Civil, la qual cosa li havia generat greus danys.

- Al·lega que cal tenir present que en una sentència del Tribunal Constitucional es va reconèixer a la seva representació processal el dret a ser indemnitzada, de manera que s'ha de concloure ara el seu dret a ser també indemnitzada.

- Afirmar que en aquest cas s'ha produït una lesió il·lícita al dret de propietat i al dret a l'habitatge.

- Addueix que el Ple, mitjançant la sentència impugnada, va desestimar la seva demanda per responsabilitat patrimonial de l'Estat per un anormal funcionament de l'Administració de Justícia i que, per aquest motiu, s'han vulnerat els drets fonamentals a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, per extensió, als articles 6.1, 3 i 17 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals.

- Sustenta que els arguments de la sentència del Ple constitueixen una reproducció exacta de les argumentacions de la sentència de la Sala Civil, alhora que la redacció resulta confusa i incomprensible en moltes de les seves parts. Entén que la sentència de la Sala Civil efectua una aplicació arbitrària de l'article 42.2 contingut en la disposició final primera de la Llei 30/2021, de l'11 de novembre, de mesures de protecció i de flexibilització del mercat d'arrendament d'habitatge, ja que aquest article 42 no era aplicable, sinó que ho era l'article 1.2 b) de la mateixa Llei 30/2021, ja que l'obligació de justificar el parentiu opera després de la recuperació de la possessió de l'habitatge.

- Afegeix que la sentència argumenta que la resolució de primera instància no es podia pronunciar sobre la resolució del contracte d'habitatge, quan aquesta era una de les pretensions d'aquesta part.

- Segons el seu parer, aquest error judicial justifica el seu dret a ser indemnitzada.

- Així mateix, sosté que es vulnera el seu dret a un procés degut, atès que se li ha negat una resolució sobre el fons en la demanda de responsabilitat patrimonial, ja que els seus arguments no s'han sotmès a una veritable contradicció i, per tant, s'han infringit els principis de rogació, d'audiència i de publicitat.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, que se li reconegui el dret a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte d'aquest recurs d'empara, tot acordant la retroacció del procediment al moment en què es van produir aquestes vulneracions.

2.2. Argumentació del Ple del Tribunal Superior de Justícia

- El Ple refusa la demanda de responsabilitat patrimonial a causa d'un funcionament anormal de l'Administració de Justícia després de precisar que allò que veritablement es demana és la constatació d'un error judicial.

- En el fonament jurídic tercer, la sentència exposa la jurisprudència reiterada sobre l'error judicial i el defineix com aquell que comporti una equivocació evident, indubtable i palmària en la determinació dels fets o en la interpretació i en l'aplicació de la llei.

- Seguidament, analitza l'argumentació jurídica de la Sala Civil sobre la interpretació dels articles 1.2 b) i 42 de la Llei 30/2021 i, amb transcripció literal de la seva fonamentació, exposa que en la carta del 12 de setembre del 2022, l'arrendatària va invocar la Llei 30/2021 i, al seu torn, l'arrendadora va invocar l'excepció a la pròrroga forçosa per destinar l'habitatge a un familiar. I corresponia a la part arrendadora provar les condicions que invocava i no va ser fins a la vista oral que va identificar quin era el familiar. L'arrendatària no va ser informada de qui era el familiar fins a la vista i s'ha vist privada de la possibilitat d'oposar-se abans del termini d'extinció del contracte a la pretensió del propietari i d'informar útilment al Ministeri competent en matèria d'habitatge, de manera que situava a la part arrendatària en posició d'indefensió quant a la protecció del seu dret a l'habitatge.

- I el Ple conclou que la interpretació efectuada per la Sala Civil no pot ser entesa com a errònia, sinó com a conforme a la literalitat dels preceptes i a la motivació del legislador, així com amb els precedents anteriors de la Sala Civil i del Tribunal Constitucional.

- Per aquests motius, desestima la demanda en responsabilitat patrimonial de l'Estat a causa de l'anormal funcionalment de l'Administració de Justícia presentada pels recurrents.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1 El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

Encara que els recurrents qüestionin les afirmacions d'aquest Tribunal sobre el fet que aquesta instància no és ni una tercera instància, ni un tribunal de cassació, la tasca d'aquest Tribunal quan resol els recursos d'empara no és la d'actuar com a un tribunal de la jurisdicció ordinària, sinó la de comprovar si aquesta ha respectat els canons de constitucionalitat i no ha vulnerat drets fonamentals que tenen accés a l'empara. Actuar d'una altra manera suposaria l'extralimitació en la funció del Tribunal Constitucional i la ingerència en funcions pròpies de la jurisdicció ordinària.

3.2. Aquest recurs d'empara combat la sentència del Ple i la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, perquè considera que la primera reproduceix de manera exacta l'argumentació de la segona, alhora que és confusa, i perquè la sentència de la Sala Civil, la qual no va donar lloc a la resolució del contracte d'arrendament d'habitatge, ni al desnonament sol·licitat, havia estat redactada de forma totalment temerària i d'una forma greument i inexcusablement negligent per part dels magistrats de la Sala Civil, cosa que havia generat greus perjudicis als recurrents.

Abans d'endinsar-nos en l'anàlisi de saber si la jurisdicció ordinària ha donat compliment o no al canó de constitucionalitat referent al deure de motivació de les resolucions judicials, s'ha de refusar l'argument emprat per la representació processal dels recurrents d'acord amb el qual aquest Tribunal ja li va reconèixer el dret a ser indemnitzat, motiu pel qual els seus representats també hi tindrien dret.

En efecte, en la sentència d'aquest Tribunal Constitucional del 20 de novembre del 2023, recaiguda en la causa 2023-60-RE, es va reconèixer el dret de l'advocat dels ara recurrents a ser indemnitzat a

causa d'una vulneració del dret a un judici de durada raonable. Però aquest reconeixement del dret de l'advocat a ser indemnitzat en un altre procediment no justifica de cap manera la indemnització a favor dels ara recurrents en un procés que no té res a veure, si no acrediten la concurrència de l'error judicial per part de la jurisdicció ordinària.

3.3. Aquest Tribunal Constitucional s'ha pronunciat en reiterades ocasions sobre el deure de motivació (veg. per ex. la sentència del 2 d'abril del 2012, recaiguda en la causa 2011-37-RE, la sentència del 12 d'octubre del 2018, recaiguda en la causa 2018-21-RE, la sentència del 9 de setembre del 2019, recaiguda en la causa 2019-34-RE, la sentència del 14 de juliol del 2025, recaiguda en la causa 2025-26-RE, la sentència del 16 d'octubre del 2025, recaiguda en la causa 2025-49-RE i, més recentment, la sentència del 17 de novembre del mateix any, recaiguda en la causa 2025-70-RE).

La doctrina del Tribunal Constitucional ha estat constant en destacar que el deure de motivar les resolucions judicials, no només present a l'article 10, sinó també a l'article 86.2 de la Constitució ("2. *En tot cas, les sentències seran motivades, fonamentades en l'ordenament jurídic i notificades fefaentment*"), deriva de la necessitat que els jutges expliquin el raonament emprat per tal que els justiciables puguin entendre els motius pels quals les seves pretensions han estat totalment o parcialment rebutjades.

La motivació és una conseqüència de la bona administració de justícia (veg. la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans recaiguda en la causa *García Ruiz c/ Espanya*, GC núm. 30544/96, del 21 de gener de 1999, §26), alhora que requereix que es recolzi en criteris objectius derivats del dret. A més, i no es pot oblidar, la motivació de les resolucions judicials i, per tant, l'explicitació de l'aparell argumentari per acollir o refusar les pretensions de les parts és aquell que possibilita que els tribunals superiors, els quals han de resoldre els recursos contra les resolucions judicials, puguin conèixer les raons en què s'ha fonamentat l'òrgan judicial *a quo* en la seva resolució.

Per últim, però no menys important, el Tribunal Europeu dels Drets Humans ha assenyalat que la motivació ha de contenir una exigència de rigor i de qualitat (veg. la sentència recaiguda en la causa *Georgiadis c/ Grècia*, núm. 21522/93, del 29 de maig de 1997, §42-43, i la sentència recaiguda en la causa *Higgins c/ França*, núm. 134/1996/753/952, del 19 de febrer de 1998, §42-43). I, en aquest sentit, s'han equiparat a les denegacions de justícia aquelles fonamentacions estàndards, esquelètiques o vagues.

3.4. El cànon de constitucionalitat en matèria de l'obtenció d'una decisió fonamentada en Dret determina que el Tribunal Constitucional només pot considerar que s'ha produït aquest dèficit quan la resolució judicial dictada es fonamenta en arguments o en una valoració probatòria absurda, contrària a la lògica o a la raó o amb patents errades materials.

Al respecte, després de la lectura atenta i detinguda tant de la sentència de la Sala Civil com de la del Ple, s'ha de concloure que allò que pretenen els recurrents és substituir la interpretació efectuada per la Sala Civil dels articles 1.2 b) i 42 de la Llei 30/2021 per la seva pròpia interpretació.

I de la lectura de la sentència del Ple, en primer terme, s'extreu que per donar lloc a la indemnització per error judicial -i no per funcionament anormal, com inadecuadament sustentaven els recurrents- cal que existeixi una errada palmària, patent en la determinació dels fets o en la interpretació i en l'aplicació de la llei.

I per copsar si aquesta ha tingut lloc, el Ple reproduïx paràgrafs literals de la interpretació que la Sala Civil efectua de la regulació dels drets de les parts vinculades per un contracte d'arrendament d'habitatge i, en concret, sobre la pròrroga forçosa i l'excepció a aquesta per haver de disposar de l'habitatge a favor d'un familiar. D'aquesta lectura no s'aprecia cap confusió en el seu redactat, ni en la seva exposició i es revela que la selecció i la interpretació de la norma s'ajusta a la literalitat dels preceptes i a la intenció del legislador quan va promoure la modificació legislativa.

En definitiva, malgrat les afirmacions dels recurrents, no existeix cap interpretació temerària, ni greument negligent, ni s'incorre en cap errada indubtable o evident, de manera que el Ple va desestimar la demanda presentada pels recurrents.

3.5. Arribats a aquest punt, i encara que els recurrents també afegeixin que s'ha vulnerat el seu dret a un procés degut, perquè no han obtingut una resolució sobre el fons i s'han vulnerat els principis processals de contradicció, de rogació, d'audiència i de publicitat, el cert és que han obtingut un pronunciament ferm de la Sala Civil que desestima la seva pretensió sobre el fons de resolució del contracte d'arrendament i de desnonament, alhora que el Ple també ha analitzat i desestimat la seva pretensió d'error judicial respecte del pronunciament de la sentència de la Sala Civil.

Pel que fa a l'al·legada vulneració dels principis processals de contradicció, de rogació, de publicitat i d'audiència esmentats, més enllà de les anteriors afirmacions, els recurrents no concreten on, com i quan aquesta vulneració hauria tingut lloc, per la qual cosa tampoc aquesta pretensió pot reeixir. És més, la raó per la qual la Sala Civil, i així ho recull també el Ple, no va acollir l'excepció a la pròrroga per la necessitat d'un familiar, va ser precisament, perquè s'havien limitat els drets a la defensa de la part arrendatària. En aquest sentit, s'afirmava que l'arrendatària no va ser informada de la identitat del familiar fins a la vista i s'havia vist privada de la possibilitat d'oposar-se a la pretensió del propietari i d'informar útilment al Ministeri competent abans del termini d'extinció del contracte, de manera que aquest fet la situava en una posició d'indefensió pel que feia a la protecció del seu dret a l'habitatge.

3.6. L'admissió d'un recurs d'empara exigeix complir amb uns pressupòsits d'acreditació de la legitimació (articles 36 i 87 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), amb uns pressupòsits formals (articles 36 i 88 de la mateixa Llei) i amb uns altres pressupòsits objectius, alhora que el recurs ha d'estar dotat del necessari contingut constitucional.

Les consideracions anteriors evidencien la carència manifesta de contingut constitucional d'aquest recurs d'empara, per la qual cosa i de conformitat amb allò que preveu l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2025-108-RE interposat per la representació processal del Sr. Àngel Torres Torres i de la Sra. Adriana Torres Ramos, contra la sentència del 9 de desembre del 2025, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, i, contra la resta de resolucions recaigudes en el marc de la causa de referència sobre la desestimació de la demanda per responsabilitat patrimonial de l'Estat.
2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al Ple del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 19 de gener del 2026.

Joan Manel Abril Campoy
President

Pere Pastor Vilanova
Vicepresident

Jean-Yves Caullet
Magistrat

Víctor Torre de Silva López de Letona
Magistrat